

Jaarverslag

2020

Landelijke Commissie
Gedragcode
Hoger Onderwijs

Inhoudsopgave

- Inleiding 2
- Landelijke Commissie 3
- Register Gedragscode..... 6
- Vooruitblik naar 2021..... 7

Inleiding

Het afgelopen jaar kan als onstuimig en onvoorspelbaar worden omschreven. De maatregelen van de Nederlandse overheid om het coronavirus te bestrijden waren ook van invloed op het hoger onderwijs. Voor internationale studenten die in september zouden beginnen met hun studie was het lange tijd onzeker of zij op tijd naar Nederland konden afreizen vanwege geldende reisrestricties. Daarnaast werd het onderwijs grotendeels digitaal aangeboden en werden tentamens online afgenomen. Ook het sociale aspect van studeren werd in vergaande mate ingeperkt.

Voor de Commissie stond het jaar in het teken van online vergaderingen en overleggen, onderzoek, de tijdelijke verruiming van de Gedragscode als gevolg van het coronavirus en de evaluatie van de Gedragscode die in november 2020 van start is gegaan.

In dit jaarverslag treft u een overzicht aan van de werkzaamheden die de Commissie heeft verricht in het jaar 2020, de ontwikkelingen rondom Gedragscode en het register waarvoor de registerbeheerder Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) verantwoordelijk is. Afsluitend zal zij in het laatste hoofdstuk haar verwachtingen en plannen voor 2021 presenteren.

Landelijke Commissie

In het afgelopen jaar heeft de Landelijke Commissie acht keer vergaderd, een deel van deze vergaderingen heeft als gevolg van het coronavirus online plaatsgevonden. De vergaderingen stonden voor een groot deel in het teken van de gevolgen van het coronavirus voor internationale studenten en de toepasbaarheid van de Gedragscode. Daarnaast is gesproken over de vormgeving van de evaluatie van de Gedragscode, waarmee de Commissie in samenwerking met de koepelorganisaties in november is gestart. Ook maakte onderzoek een vast onderdeel uit van de agenda van de Commissie. Voor het eerst in negen jaar heeft de Commissie geen klachten ontvangen van student of andere belan. Wel heeft zij in vergelijking met voorgaande jaren relatief meer vragen per e-mail ontvangen over het Nederlandse hoger onderwijs. Vragen zagen voornamelijk op belemmeringen die studenten ervoeren als gevolg van het coronavirus en over de toelaatbaarheid tot het onderwijs.

De Commissie heeft in het afgelopen jaar twee nieuwsbrieven uitgebracht, waarbij zij ook aandacht heeft besteed aan de verschillende ontwikkelingen en beleidsstukken over internationalisering in het hoger onderwijs. Hieronder leest u meer over de werkzaamheden van de Commissie.

Onderzoek

Onderzoeksrapport: periodiek onderzoek informatievoorziening

Jaarlijks voert de Commissie onderzoek uit naar de informatievoorziening via de websites van een wisselende selectie van zes onderwijsinstellingen. De Commissie onderzoekt of de onderwijsinstellingen duidelijke informatie geven over onderwerpen als het onderwijsaanbod, de accreditatie van het onderwijs, huisvesting, de interne klachtenprocedure(s) en de in de Gedragscode opgenomen verzoekschriftprocedure voor internationale studenten.

Voor het onderzoek waren de websites van Hogeschool Windesheim, HAS Hogeschool, Wageningen Universiteit, Radboud Universiteit, Hogeschool TIO en de Universiteit voor Humanistiek geselecteerd. De Commissie heeft op basis van het onderzoek onder meer de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- Zorg dat de benaming van de opleiding zo min mogelijk verwarring oplevert als het gaat om de accreditatie en de taal waarin het onderwijs gegeven wordt. Voorkom dat benamingen niet overeen komen met de opleidingsnaam op de NVAO-website en in het CROHO-register. De student moet informatie over (de accreditatie van) de opleiding eenvoudig kunnen vinden.
- Maak ook duidelijk wat het belang en de gevolgen zijn van het volgen van een (buitenlands) geaccrediteerde opleiding.
- Maak informatie over de Gedragscode en de verzoekschriftprocedure eenvoudig vindbaar op de website, bijvoorbeeld via de klachtenprocedure van de instelling. Omdat de student niet altijd zelf zal zoeken naar dit onderwerp, is het van belang dat de informatie eenvoudig vindbaar is op de website.
- Maak informatie over huisvesting eenvoudig vindbaar op de website. Hoewel bijna alle instellingen de student hierin ondersteunen of advies bieden over hoe huisvesting is te vinden, moet de student deze informatie wel eenvoudig kunnen vinden.
- Uit de Annual International Student Survey 2020 bleek het belang van de beschikbaarheid van informatie over de gevolgen van de coronacrisis voor internationale studenten op een centrale, up-to-date, Engelstalige website.

Onderzoek voorbereidend jaar via private aanbieders

De Commissie heeft het afgelopen jaar ook onderzoek gedaan naar het voorbereidend onderwijs. Sommige onderwijsinstellingen bieden schakelprogramma's of voorbereidend onderwijs aan voor studenten die (nog) niet aan alle toelatingsvoorwaarden voldoen, maar waarvan verwacht wordt dat de vastgestelde tekortkomingen binnen afzienbare tijd kunnen worden weggewerkt. Voor dit onderzoek heeft de Commissie zich beperkt tot het voorbereidend onderwijs zoals dat wordt aangeboden door enkele onderwijsinstellingen in samenwerking met private organisaties.

Het gaat om het voorbereidend onderwijs dat door drie private organisaties wordt verzorgd voor acht onderwijsinstellingen: OnCampus (voor de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam), Navitas (voor de Universiteit Twente en de Haagse Hogeschool) en Study Group (voor de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit van Tilburg, de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Hanzehogeschool Groningen). In het studiejaar 2019-2020 werden in totaal 802 studenten voorbereid voor een van de 46 bacheloropleidingen of 5 masteropleidingen. Het gaat gemiddeld om 19%, oplopend tot 45% van de totale instroom van internationale studenten in dat studiejaar.

Belangrijkste conclusie is dat er onduidelijkheid bestaat over de reikwijdte van de betreffende wettelijke bepaling voor de toelating van studenten tot universitaire en 3-jarige hbo opleidingen. De striktere interpretatie, met welk doel het voorbereidend jaar oorspronkelijk is ingericht, houdt in dat het voorbereidend jaar beperkt blijft tot het wegwerken van een paar duidelijke tekortkomingen. Een ruimere interpretatie gaat er vanuit dat werving, toelating en opleiden met een voorbereidend jaar een mogelijkheid biedt om getalenteerde studenten te faciliteren die anders niet toelaatbaar zijn of eerst een hbo-propedeuse en daarna een schakeljaar moeten afronden in het geval van toelating tot een universitaire bachelor. Instellingen passen de ruimere interpretatie toe, door als uitgangspunt te nemen dat getalenteerde studenten bij de start van het voorbereidend jaar op een opleidingsniveau zitten dat ruimschoots vergelijkbaar is met havo, omdat dat nu eenmaal het hoogste niveau is dat wordt aangeboden. Aan het einde van het voorbereidend jaar hebben de studenten een niveau bereikt dat naar Nederlandse maatstaven vergelijkbaar is met vwo.

De bevindingen uit dit onderzoek hebben geleid tot een aantal aanbevelingen. De belangrijkste zijn:

- Ontwikkel beleid op basis van kwaliteit van onderwijs en strikte opvatting van het wegwerken van deficiënties, over de wenselijkheid om actief studenten te werven die (nog) niet toelaatbaar zijn.
- Ontwikkel beleid, toegespitst op een op de campus te verzorgen en eenduidig vormgegeven voorbereidend programma, waarin op onderdelen ruimte kan zijn voor specifieke aspecten die zien op de wijze van voorbereiding alsmede de opleiding, instelling of studieomgeving.
- Maak in het beleid duidelijk op welke wijze en aan de hand van welke objectieve criteria de toelaatbaarheid van internationale studenten wordt bepaald. Van belang hierbij is de rol van de diplomawaardering door de Nuffic in het toelatingsproces van de onderwijsinstellingen, en dat er een gelijk speelveld is voor de Nederlandse aankomende studenten en aankomende studenten uit het buitenland.

Het rapport heeft geleid tot enkele publicaties in de pers en een aantal Kamervragen. Ook hebben de koepelorganisaties op verzoek van de Commissie gereageerd op de aanbevelingen. De reacties lopen uiteen, met name waar het gaat om de strikte of ruime interpretatie bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van studenten die via het voorbereidend onderwijs worden toegelaten tot universitaire en 3-jarige hbo opleidingen. De Commissie zal in het komende jaar samen met de koepelorganisaties bespreken of de bevindingen uit het onderzoek moeten leiden tot aanvullingen op de Gedragscode. Dat kan plaatsvinden als onderdeel van de evaluatie van de Gedragscode.

De onderzoeksrapporten zijn raadpleegbaar via [de website Gedragscode Hoger Onderwijs](#).

Richtlijnen Gedragscode HO

Naar aanleiding van de maatregelen om het coronavirus te bestrijden, zowel van de Nederlandse overheid als van buitenlandse overheden, speelden bij de onderwijsinstellingen een aantal vragen over de toepassing van de bepalingen van de Gedragscode. Het ging onder meer om de mogelijkheid tot het afleggen van de verplichte taalttest Engels zoals voorgeschreven in artikel 4.2 van de Gedragscode. Ook kwam de studievoortgang van studenten als gevolg van het coronavirus onder druk te staan. Wat leidde tot vragen over de toepassing van de verschoonbare redenen, waarnaar artikel 5.5 van de Gedragscode verwijst in relatie tot de studievoortgangsnorm.

De Commissie heeft in samenwerking met de koepelorganisaties, en in afstemming met de ministeries van OCW en J&V en de IND, een set richtlijnen vastgesteld die tijdelijk voorzagen in een verruiming van de Gedragscode. De eerste richtlijn maakte het mogelijk voor aankomende studenten om een online taalttest af te leggen. Veel talencentra waren als gevolg van het coronavirus gesloten, waardoor het voor aankomende studenten niet mogelijk was een taalttest op locatie af te leggen.

De tweede richtlijn voorzagt in de mogelijkheid een student te verschonen wanneer hij niet voldeed aan de studievoortgangsnorm als gevolg van het coronavirus. Daarbij maakte de richtlijn het voor instellingen mogelijk grotere groepen studenten gelijktijdig te kunnen verschonen wanneer er geen mogelijkheid was om onderwijs te volgen.

De richtlijnen zijn in het afgelopen jaar een aantal keren geactualiseerd. De richtlijn die ziet op de verplichting een taaltest Engels af te leggen is verlengd. De richtlijn is ook geldig voor aankomende internationale studenten, waarvan de inschrijving aanvangt in het collegejaar 2021-2022.

Nieuwsbrieven

De Commissie heeft in het afgelopen jaar twee digitale nieuwsbrieven verspreid, waarin zij over haar werkzaamheden schrijft en de lezer informeert over relevante ontwikkelingen die de Gedragscode en de internationale student raken. De berichten zijn raadpleegbaar via [de website](#). Inmiddels hebben 285 lezers zich geabonneerd op de nieuwsbrief.

De nieuwsbrief verschijnt twee keer per jaar, wanneer u deze automatisch wenst te ontvangen kunt zich aanmelden door een bericht te sturen naar: info@internationalstudy.nl.

Samenstelling

De Commissie bestaat uit vijf leden en een onafhankelijk voorzitter. De leden worden benoemd door de koepelorganisaties. De voorzitter wordt benoemd door de leden. In het Reglement van de Gedragscode is vastgelegd dat een maximale zittingstermijn geldt van twee keer vier jaar.

Karen Penninga is 1 september 2020 benoemd als lid van de Commissie. Jan van der Heijden is doorgeschoven naar plaatsvervangend lid. Voor de wijzigingen, zie het schema hieronder.

Samenstelling Landelijke Commissie per 31 december 2020

FUNCTIE	NAAM	ACHTERGROND	KOEPEL
voorzitter	Joris van Bergen	Voormalig lid College van Bestuur TU Eindhoven en Universiteit Leiden, voormalig voorzitter SURF	-
lid/wnd. voorzitter	Paul Rullmann	Voormalig lid College van Bestuur TU Delft, voorzitter Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs	VSNU
lid	Frans Sniijders	Directeur International Office Vrije Universiteit Amsterdam	VSNU
lid	Susana Menéndez	Voormalig lid College van Bestuur Haagse Hogeschool	VH
lid	Rob Verhofstad	Voorzitter College van Bestuur Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	VH
lid	Karen Penninga	Lid van het Bestuur van Wittenborg University of Applied Sciences	NRTO ¹
lid	Jan van der Heijden	Adviseur Hogeschool Dirksen	NRTO ²
plv. lid	Tom van Veen	Hoogleraar Universiteit van Maastricht	VSNU
Plv. lid	Guido van Leerzem	Beleidsadviseur internationalisering Universiteit Tilburg	VSNU
plv. lid	Janco Bonnink	Directeur International Office Hogeschool Saxion	VH
plv. lid	Erik van den Berg	Team Leader Education, senior beleidsadviseur internationalisering Hogeschool van Amsterdam	VH
plv. lid	Jan van der Heijden	Adviseur Hogeschool Dirksen	NRTO

De Landelijke Commissie wordt ondersteund door een secretariaat dat is belegd bij DUO. Het secretariaat bestaat uit een secretaris Jolanda van den Bosch en een onderzoeker/beleidsadviseur Arno Overmars.

¹ Per 1 september 2020 benoemd tot lid.

² Per 1 september 2020 benoemd tot plv. lid.

Financiën

Ten behoeve van de werkzaamheden in het kader van de Gedragscode ontvangen de voorzitter, leden en plaatsvervangend leden na afloop van ieder kwartaal vacatiegelden. Hiertoe is in overleg met het ministerie van OCW een Vacatiegeldenregeling opgesteld die op de website van de Gedragscode te vinden is. In onderstaande tabel wordt het uitbetaalde bedrag per kwartaal verantwoord.

De Commissie heeft in het afgelopen jaar acht keer vergaderd. Voor de online vergadering in mei waren ook de plaatsvervangend leden uitgenodigd.

Als gevolg van het coronavirus heeft de Commissie in het afgelopen jaar minder overleggen gevoerd met externe bij de Gedragscode betrokken partijen. Hetgeen mede het verschil in hoogte van de vacatiegelden verklaart ten opzichte van het voorgaande jaar. Daarnaast hebben de meeste overleggen online plaatsgevonden, hetgeen een besparing oplevert ten aanzien van de reiskostenvergoeding die de leden ontvangen en kosten voor zaalhuur.

Vacatiegelden, inclusief reiskosten en BTW over 2020 t.o.v. 2019

Periode	2020	2019
1 ^e kwartaal	€ 4.266,56	€ 6.837,84
2 ^e kwartaal	€ 4.918,72	€ 13.578,88
3 ^e kwartaal	€ 2.077,66	€ 2.437,84
4 ^e kwartaal	€ 4.011,92	€ 6.320,69
Totaal	€ 15.274,86	€ 29.175,25

Register Gedragscode

Om inzichtelijk te maken welke instellingen de Gedragscode Hoger Onderwijs hebben ondertekend wordt een register bijgehouden dat staat gepubliceerd op de website van de Gedragscode, zie: www.internationalstudy.nl. Verzoeken tot opname in het register worden in behandeling genomen door de registerbeheerder DUO. Daarnaast verwerkt DUO in opdracht van de Landelijke Commissie wijzigingen in het register. Het kan gaan om verwijderingen uit het register of het plaatsen van een rode vlag bij de instelling in het kader van een sanctie.

DUO heeft in het afgelopen jaar twee onderwijsinstellingen toegevoegd aan het register: Inter College Business School en Avans Hogeschool BV. (Avans+). Ook heeft DUO twee aanvragen afgewezen om reden dat niet werd voldaan aan de definitiebepaling van onderwijsinstelling zoals in de Gedragscode is geformuleerd en accreditatie van het onderwijs zoals bedoeld in artikel 5.2 ontbrak. In het register waren op 31 december 2020 79 instellingen geregistreerd.

Vooruitblik naar 2021

Evaluatie Gedragscode

De oorspronkelijke planning was om in maart 2020 te starten met de evaluatie van de Gedragscode. Gezien de impact van het coronavirus op het Nederlandse hoger onderwijs leek het de Commissie niet gepast verder te gaan met de evaluatie. Het coronavirus vroeg om extra inzet en creativiteit van de medewerkers van de onderwijsinstellingen om het onderwijs te kunnen blijven aanbieden en studenten zo goed mogelijk te begeleiden. In samenwerking met de koepelorganisaties is de evaluatie in november 2020 alsnog gestart.

De evaluatie is voorzien in de periode november 2020 tot en met maart 2022, waarbij deze wordt uitgevoerd door een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de NRTO, Vereniging Hogescholen en VSNU en het secretariaat van de Commissie. Een beleidsadviseur van de IND en het ministerie van OCW lezen mee met de tekstvoorstellen. De evaluatie bestaat uit twee delen. Allereerst zal de tekst van de Gedragscode worden geëvalueerd en naar aanleiding daarvan gewijzigd waar nodig. In de maanden november en december zijn hiertoe de eerste stappen gezet. Meer gecompliceerde onderwerpen worden in het tweede deel van de evaluatie opgepakt. Het tweede deel is voorzien in de periode april 2021 tot en met maart 2022. Daarnaast is in het tweede deel ruimte om het functioneren van de Commissie en registerbeheerder te evalueren, alsmede de relatie met de koepelorganisaties en onderlinge verhoudingen tussen deze partijen, rollen en posities ten opzichte van de Gedragscode. De verwachting is dat de evaluatie zal leiden tot een nieuwe versie van de Gedragscode die in maart 2022 bestuurlijk zal worden vastgesteld.

De onderwijsinstellingen en andere bij de Gedragscode betrokken partijen worden via de nieuwsbrief van de Commissie op de hoogte gebracht. De nieuwe tekst van de Gedragscode zal per e-mail worden verspreid en gepubliceerd op de website Gedragscode Hoger Onderwijs.

Onderzoek

Verschoonbare redenen

Eind 2020 is de Commissie gestart met een onderzoek naar de toepassing van de verschoonbare redenen in het geval een verblijfsvergunningplichtige student niet voldoet aan de studievoortgangsnorm zoals genoemd in artikel 5.5 van de Gedragscode. Tijdens het seminar Gedragscode dat in oktober 2018 plaatsvond zijn verschillende punten benoemd die in het onderzoek nader worden onderzocht. In het geval een student onvoldoende studievoortgang boekt, dient de onderwijsinstelling de student af te melden bij de IND. Wanneer er sprake is van persoonlijke omstandigheden kan de onderwijsinstelling de student verschoonen en kan afmelding bij de IND achterwege worden gelaten. Maar is het voldoende duidelijk wat onder deze persoonlijke omstandigheden wordt verstaan? Daarnaast is in de Gedragscode vastgelegd dat dezelfde persoonlijke omstandigheid een keer mag worden ingeroepen voor een student. Er zijn echter situaties denkbaar waarin het wenselijk is dat dezelfde omstandigheid meerdere keren kan worden ingeroepen. Bijvoorbeeld in het geval van een psychische aandoening. Daarnaast is het sinds januari 2020 voor niet-EER studenten mogelijk om het democratisch recht op medezeggenschap en een bestuursfunctie uit te oefenen. Het gaat vaak om fulltime medezeggenschapsactiviteiten. De vraag is hoe deze activiteiten zich verhouden tot de studievoortgangsmonitoring en of een student kan worden verschoond op basis van deze activiteiten. De Commissie heeft in december 2020 een enquête uitgezet onder deelnemers van het KBS, LOShbo en Mobstacles netwerk om meer inzicht te krijgen waar knelpunten worden ervaren. De bevindingen die voortkomen uit de enquête worden in het tweede deel van de evaluatie verder uitgewerkt.

Minderjarige internationale studenten

Ook is de Commissie eind 2020 gestart met een inventariserend onderzoek naar minderjarige internationale studenten die in Nederland een opleiding volgen. Het onderzoek werd vorig jaar al aangekondigd, maar is aangehouden in verband met het coronavirus. Het aantal minderjarige internationale studenten is in de afgelopen jaren toegenomen. Het betreft een kwetsbare groep studenten, ze zijn bijzonder jong en hebben (meestal) geen sociaal vangnet waar ze op terug kunnen vallen. Dit leidt tot vragen in het kader van de zorgplicht voor deze groep. Met het onderzoek wil de Commissie de groep minderjarige internationale studenten beter in kaart brengen en identificeren waar eventueel belemmeringen bestaan voor deze studenten, bijvoorbeeld als het gaat om het openen van een bankrekening of het ondertekenen van een huurcontract, waarvoor je vaak 18 jaar of ouder moet zijn.

Colofon

Landelijke Commissie Gedragscode Hoger Onderwijs

Contactgegevens secretariaat:

E-mail: info@internationalstudy.nl

Dit jaarverslag is te downloaden op www.internationalstudy.nl